

Monumentnummer*: 519759

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 06 november 2001
Kadaster deel/nr 82696/83

Woonplaats* Leeuwarden
Gemeente* Leeuwarden
Provincie* Fryslân

Kadastrale gemeente* Huizum
Sectie* B
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 5454

Omschrijving**

Inleiding

VILLA van royale afmetingen, gebouwd in de jaren 1888-'89 voor jonkheer Duco Martena van Burmania Vegelin van Claerbergen door de architect Hendrik Kramer in Eclectische stijl met voornamelijk Neo-Renaissanceornamentiek. Tot 1922 deed het pand dienst als woning. Daarna was het respectievelijk psychiatrische inrichting, christelijke opleidingsschool voor gezinsverzorgsters en een tehuis voor gehandicapte jongeren. In 1993 werd het ingericht tot hotel-restaurant en de naam veranderd van Borniastate in Van den Bergstate. Het exterieur en het interieur zijn met een voor Kramer kenmerkende rijkdom uitgevoerd. Vele onderdelen werden in Brussel besteld. Het exterieur is redelijk gaaf bewaard gebleven. Aan de achterzijde werd het pand enkele malen uitgebreid. Koetshuis en stalling werden al eerder afgebroken. Het bijbehorende Borniapark ging geheel verloren. Van het oorspronkelijke hekwerk bleef alleen de INRIJPOORT bewaard. Het interieur onderging een aantal wijzigingen.

Omschrijving

EXTERIEUR: Villa op L-vormige plattegrond, opgebouwd uit bruine baksteen met vele details in kunststeen. Er zijn twee bouwlagen met een afgeknotte schildkap, die belegd is met leien. De naar het westen gerichte voorgevel is relatief eenvoudig. Deze telt vijf traveeën van ongelijke breedte. De twee linker traveeën risaleren ten opzichte van de drie rechter. Het gebouw rust op een natuurstenen plint, waarboven een forse, geprofileerde lijst. De gevel is op de eerste bouwlaag voorzien van onder, midden en bovendorpelbanden. De verdiepingen worden van elkaar gescheiden door een dubbele geprofileerde lijst, waartussen een laag siermetselwerk. Op de tweede bouwlaag verbindt alleen een bovendorpellijst de vensters. Naar boven toe wordt de gevel afgesloten

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

door een geprofileerd fries en een dito gootlijst. De openingen zijn alle rechthoekig. De beide linkertraveeën en de rechter hebben drielingvensters met geblokte hanekammen op de begane grond en geblokte segmentbogen op de verdieping. De middelste travee heeft op de eerste bouwlaag een soortgelijk venster en op de verdieping een erker, die rust op natuurstenen consoles, die voorzien zijn van leeuwenkoppen. De ingang is merkwaardigerwijs gevat in de smalste travee. De deur heeft een vierdelig bovenlicht met rondboogvensters. Het voorste dakschild heeft in het midden een sterk vereenvoudigde kajuit, geflankeerd door afwisselend ronde (oeils de boeuf) en rechthoekige dakkapellen, welke laatste heksenhoeden hebben.

De zuidgevel heeft vier traveeën van ongelijke breedte. De westelijke risaleert sterk en heeft op de verdieping een loggia, die aan de voorzijde opent met een hoefijzerboog. De kap heeft gebogen schilden en een rechthoekige dakkapel. Voor de middelste traveeën is op de begane grond een houten serre gebouwd met bovenop een balkon. Het dakschild bevat hier twee oeils de boeuf. De oostelijke travee risaleert enigszins en heeft op de begane grond een gemetselde erker met een gewijzigde raampartij en op de verdieping een breed eveneens gewijzigd venster onder een segmentboog. Het dakschild bevat hier een rechthoekige dakkapel. De westgevel is veranderd na een latere aanbouw. De sobere noordgevel is verbouwd en o.a. voorzien van een noodtrap. Door de daklijst heen breekt een gemetselde kajuit op consoles, die een gebroken fronton heeft met in de breuk een hijsbalk. In de westgevel van de oksel bevindt zich een vijfzijdig uitgebouwde traptoren met een uivormig dak. De cordonbanden zijn hier uitgevoerd in gele baksteen. De noordgevel van de oksel is weer rijker gedecoreerd met gestucte cordonbanden. In de hoek is een smalle, sterk verticaal gelede travee met een bekroning in de vorm van een gebroken fronton op bewerkte consoles.

Van de omheining resteert alleen de INRIJPOORT. Deze bestaat uit drie gietijzeren gecanneleerde posten met bolvormige bekroningen met daartussen smeedijzeren draaihekken, voorzien van bewerkte punten. INTERIEUR: De verschillende bestemmingen, die het pand heeft gehad, hebben vele interne wijzigingen opgeleverd, zodat van een samenhangend geheel geen sprake meer is. Het best bewaard bleef de salon aan de voorzijde. Hier is een balkenplafond met vernieuwde moerbalken op sleutelstukken en een gepaneelde eikenhouten lambrisering. De haardpartij bevindt zich in een nis, die eveneens voorzien is van een gepaneelde lambrisering. De schoorsteenmantel heeft marmeren penanten. Het houten tablet wordt gedragen door marmeren voluten. De overgang van de boezem naar de nis wordt begeleid door gestucte spitsbogen. Verder bleven onder andere bewaard de trap met bewerkte paal en balusterleuningen, enkele paneeldeuren in geprofileerde omlijstingen met supraportes, een roodgranieten spiltrap in de traptoren aan de achterzijde en een stucplafond in de gang op de derde bouwlaag.

Waardering

V.m. VILLA met bijbehorende inrijpoort van algemeen architectuurhistorisch en cultuurhistorisch belang:

- vanwege de rijke architectuur in Eclectische Stijl met Neo-Renaissanceornamentiek;
- als belangrijk werk van Hendrik Kramer in zijn Eclectische periode;
- vanwege de redelijke gaafheid van het exterieur en de bewaarde interieuronderdelen.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument